

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц.д-р Румяна Петрова Николова;*
Институт за изследване на изкуствата - БАН;
Театрознание

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Севар Иванов Иванов*
Тема на дисертационния труд: *Методика за финансиране на сценичните изкуства: възможности за оптимизиране*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1104/28.04.2023 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Медии и обществени комуникации“/факултет „Икономика на инфраструктурата“* на УНСС по научна специалност *„Организация и управление извън сферата на материалното производство“*, съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 918/27.04.2020. Обучението е осъществено в *редовна* форма през периода 31.03.2020 – 31.03.2023 г.

Севар Иванов е завършил специалност *„Актьорство за драматичен театър“*, има магистърска степен по *„Мениджмънт в сценичните изкуства“* – НАТФИЗ *„Кръстьо Сарафов“*. В тематичния обхват на дисертационния му труд е и специализацията му в САЩ на тема *„Управление на сценичните изкуства в САЩ. Възможности за адаптиране на добри практики в българската действителност“* по програма Fulbright. Интересът на Севар Иванов към мениджмънта в сценичните изкуства се потвърждава от професионалната му реализация. Паралелно с актьорската си кариера в

различни проекти в театъра и киното, той има опит и като зам. директор на Драматичен театър – Благоевград.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Структура, обем. Кратка оценка за: актуалност на темата; цел; задачи; обект; предмет; основна теза; използвана научна литература.

Дисертационният труд на Севар Иванов е с общ обем 243 стр. Текстът е организиран в пет глави, всяка се разделя на подглави; въведение, заключение и библиография, която съдържа 208 източника на български и английски език. Текстът съдържа множество диаграми и таблици, които онагледяват изложението и правят по-видими и запомнящи се множеството събрани данни. Като достойнство на текста по отношение на неговата организация, бих отбелязала изведените в края на всяка глава изводи.

Темата на дисертационния труд на Севар Иванов е изключително актуална. Методиката, по която се финансират е от актуалния дневен ред на сценичните изкуства вече над 10 години. Проблемите, които прилагането на Методиката създава се отразяват не само на финансовото състояние на сценичните институти, но и на качеството на художествения продукт.

Изследователската тема е актуална, поради факта, че методика за финансиране на сценичните изкуства, която е основен обект на изследването продължава да е определяща за всички процеси в театъра, включително и за художественото качество на театралния продукт.

Като обект на изследването си Севар Иванов посочва сценичните изкуства и по-специално държавните културни организации в сферата. Финансирането на държавните сценични организации е открито като предмет на изследователския текст. Дисертантът ясно формулира целта на своето изследване: *„повишаването на ефективността на дейността на Министерството на културата и държавните сценични организации чрез оптимизиране на действащата към момента методика за разпределение на публичните средства, насочени към съхраняването, развитието и популяризирането на сценични изкуства в България“*; изследователската си теза *„да докаже необходимостта от промяна във философията и отношението от страна на държавата към изкуството и културата, в частност сценичните изкуства.*; формулира работни хипотези и изследователски задачи.

В първа глава „*Сценичните изкуства: между пазара и държавата*“ се представя теоретичната основа на изследването, прави се обзор на научната литература по темата, отбелязват се основни теории в областта на управлението на културните процеси. Във втора глава „*Типология и институционални характеристики на културните институти в сценичните изкуства*“ се разглеждат видовете организации в областта на сценичните изкуства и спецификите в тяхната дейност. Трета глава „*Политика за управление и финансиране на сценичните изкуства*“ представя политиките на Министерство на културата като принципал на културните институти. Правят се изводи по отношение резултатите от действащата методика за финансиране на сценичните изкуства, а именно, че тя е предпоставка за „*влошаване на възможността за оптимално функциониране на част от културните институти*“. Четвърта глава „*Управленски модели за реформиране на държавния културен сектор*“ представя различни модели на управление на културния сектор в България и САЩ. Достойнство на текста е, че се открояват предимствата и недостатъците на разглежданите модели. В пета глава „*Методика за финансиране на сценичните изкуства: от административен инструмент към културни политики*“ са разгледани две възможности за нов модел на разпределение на публичните средства за сценични изкуства. Дисертантът определя тези две свои хипотези като песимистичен и оптимистичен сценарий.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Акцентира се върху: постигнатите основни научни и/или научно-приложни резултати; използваната методология; изпълнението на поставените цел и задачи.

Още в началото на текста дисертантът формулира амбициите на своето изследване през ясно заявени хипотези и очаквани резултати. Текстът показва познаване на научната литература по темата, актуалната ситуация в управлението на държавния културен сектор в България, моделът на финансиране и неговите трансформации през изследвания период в България, както и представя не толкова подробно алтернативни модели на финансиране и организация на културния сектор в САЩ и Франция. Направените изводи се базират на множеството събрани количествени и статистически данни, което от една страна ги прави убедителни и от друга превръща дисертацията в надежден източник за бъдещи проучвания в сходни изследователски полета.

Сред приносните достойнства на текста бих открила: картографирането на културите организации и идентифицирането на проблемите в тяхната дейност; анализът на културните политики на Министерство на културата с извеждане на проблемите и противоречията в тях; анализът на Методиката за финансиране и изводите от нейното прилагане с всичките ѝ редакции. Като качество на предлагания текст бих искала да открия желанието на дисертанта да надгради констатациите с предлагане на възможни решения по отношение на бъдещите културни и финансови политики към сценичните изкуства в България.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

- *Кратка оценка за приносите, посочени от дисертанта*
- *Акцентира се върху основните научни и/или научно-приложни приноси в дисертационния труд.*

Приносите, открити от дисертанта са категоризирани като „теоретични“ и „практически“. Голяма част от тях съм определила като качества на текста. Считам, че дисертантът е посочил реалистични и постигнати в текста научно-приложни приноси. Сред теоретичните такива бих открила изследването на съществуващия модел на финансиране на сценичните изкуства и съществената роля на Методиката за финансиране за процесите в сценичните изкуства, а сред приложните – предлагането на нови модели за разпределение на средства в сферата на публично финансираните сценични културни институти.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите по темата са резултат от участие на дисертанта с доклади в конференции и семинар, последвани от издаване на сборници. Това свидетелства за активност на дисертанта по време на неговото обучение.

Съдържателно публикациите потвърждават впечатленията от дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е изчерпателен и представя много добре както структурата на дисертацията, така и нейните тези, изводи, резултати и приноси.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Мисля, че текстът би спечелил, ако се представи по-подробно историята на българския театър от гледна точка на разглежданите теми и проблеми.

Много по-убедително биха звучали заключенията за наложителна нужда от промяна на Методиката за финансиране, ако бяха разгледани по-подробно нейните „ефекти“ върху творческите процеси и художественото качество в сценичните изкуства.

Това са препоръки за евентуална бъдеща работа на Севар Иванов в това изследователско поле и не разколебават положителната ми оценка на предложения дисертационен труд.

8. Заключение

Ясно изразено становище – за или против присъждането на ОНС „доктор“.

Изложеното в настоящото становище ми дава основание да гласувам убедено за присъждането на ОНС „доктор“ на Севар Иванов

22 май 2023 г.
гр. София

Подпис: .....

C O N S T

From: *Assoc. Prof. Dr. Rumiana Petrova Nikolova;*
Institute of Art Research - BAS;
Theatre Studies

Subject: Dissertation for the award of educational and scientific degree
"Doctor" in a *scientific specialty* at the UNWE.

Author of the thesis: *Sevar Ivanov Ivanov*
Thesis topic: *Performing Arts Financing Methodology: opportunities for optimization*

Reason for submitting the opinion: participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation according to the Order № 1104/28.04.2023 of the Rector of the UNWE.

1. Information about the dissertant

The dissertant was trained in a doctoral program at the *Department of Media and Public Communications / Faculty of Economics of Infrastructure of UNWE* in the *scientific specialty* "Organization and Management outside the Sphere of Material Production", according to the Order of the Deputy Rector for Research of UNWE № 918/27.04.2020.

Sevar Ivanov graduated in Acting for Drama Theatre, has a Master's degree in Management in the Performing Arts - NATFA "Krastyo Sarafov". In the thematic scope of his dissertation is also his specialization in the United States on "Performing Arts Management in the USA. Opportunities for adapting good practices in Bulgarian reality" under the Fulbright programme. Sevar Ivanov's interest in performing arts management is confirmed by his professional realization. Alongside his acting career in various projects in theatre and cinema, he has experience as Deputy Director of the Drama Theatre - Blagoevgrad.

2. General characteristics of the submitted dissertation

Structure, volume. Brief assessment of: topicality of the topic; aim; objectives; subject; main thesis; scientific literature used.

Sevar Ivanov's dissertation has a total length of 243 pages. The text is organized in five chapters, each divided into subchapters; an introduction, a conclusion and a bibliography, which contains 208 sources in Bulgarian and English. The text contains numerous diagrams and tables that illustrate the exposition and make the multitude of data collected more visible and memorable. As a merit of the text in terms of its organisation, I would note the conclusions drawn at the end of each chapter.

The topic of Sevar Ivanov's dissertation is extremely topical. The methodology that is being funded has been on the current performing arts agenda for over 10 years. The problems created by the application of the Methodology affect not only the financial situation of performing arts institutes, but also the quality of the artistic product.

The research topic is topical due to the fact that the methodology of funding the performing arts, which is the main object of the research, continues to determine all processes in the theatre, including the artistic quality of the theatrical product.

As the object of his research, Sevar Ivanov points to the performing arts and, in particular, the state cultural organizations in the sphere. The financing of state performing arts organisations is highlighted as the subject of the research text. The dissertant clearly formulates the aim of his research: *"to increase the efficiency of the Ministry of Culture and the state performing arts organizations by optimizing the current methodology for the allocation of public funds aimed at the preservation, development and promotion of performing arts in Bulgaria"*; his research thesis *"to prove the need for a change in the philosophy and attitude of the state towards art and culture, in particular the performing arts."*; formulates the working hypotheses and research tasks.

The first chapter *"Performing Arts: Between the Market and the State"* presents the theoretical basis of the study, reviews the scientific literature on the subject, and notes the main theories in the field of cultural governance. Chapter Two, *"Typology and Institutional Characteristics of Cultural Institutions in the Performing Arts"*, examines the types of performing arts organisations and the specifics of their activities. The third chapter, 'Policies for the Management and Financing of Performing Arts', presents the policies of the Ministry of Culture

as the principal of cultural institutes. Conclusions are drawn regarding the results of the current methodology for funding the performing arts, namely that it is a prerequisite for '*deterioration of the possibility of optimal functioning of some cultural institutes*'. Chapter Four, "Governance Models for Reforming the State Cultural Sector", presents different models of governance of the cultural sector in Bulgaria and the USA. A merit of the text is that it highlights the advantages and disadvantages of the models under consideration. Chapter 5, 'Methodology for Performing Arts Funding: From Administrative Instrument to Cultural Policies', examines two options for a new model of allocating public funds for the performing arts. The dissertation defines these two hypotheses as a pessimistic and an optimistic scenario.

3. Evaluation of the scientific and applied results obtained

Emphasis is placed on: the main scientific and/or applied results achieved; the methodology used; the fulfilment of the set aim and objectives.

Right at the beginning of the text, the dissertation formulates the ambitions of its research through clearly stated hypotheses and expected results. The text shows knowledge of the scientific literature on the topic, the current situation in the management of the state cultural sector in Bulgaria, the funding model and its transformations during the period under study in Bulgaria, as well as presents in less detail alternative models of funding and organization of the cultural sector in the USA and France. The conclusions drawn are based on the multitude of quantitative and statistical data collected, which on the one hand makes them more convincing and on the other hand makes the dissertation a reliable source for future studies in similar research fields.

Among the contributions of the text I would highlight: the mapping of the cultural organizations and the identification of the problems in their activities; the analysis of the cultural policies of the Ministry of Culture with the identification of the problems and contradictions in them; the analysis of the Methodology for funding and the conclusions from its application with all its revisions. As a quality of the proposed text, I would like to highlight the dissertator's desire to build on the findings by proposing possible solutions regarding future cultural and financial policies towards the performing arts in Bulgaria.

4. Evaluation of scientific and applied contributions

- *Brief evaluation of the contributions mentioned by the dissertant*

- *The main scientific and/or applied contributions of the thesis are highlighted.*

The contributions highlighted by the dissertation are categorized as "theoretical" and "practical". I have identified many of them as qualities of the text. I believe that the dissertator has indicated realistic and achieved scientific and applied contributions in the text. Among the theoretical ones, I would single out the study of the existing funding model for the performing arts and the essential role of the Funding Methodology for the processes in the performing arts, and among the applied ones - the proposal of new models for the allocation of funds in the field of publicly funded performing arts cultural institutes.

5. Evaluation of the dissertation publications

The publications on the topic are the result of the dissertant's participation with papers in conferences and seminar, followed by the publication of proceedings. This is evidence of the dissertant's activity during his studies.

The publications substantially confirm the impressions of the dissertation work.

6. Evaluation of the abstract

The abstract is comprehensive and presents very well both the structure of the thesis and its theses, conclusions, results and contributions.

7. Critical comments, recommendations and questions

I think the text would benefit from a more detailed presentation of the history of Bulgarian theatre in terms of the themes and issues discussed.

The conclusions about the urgent need to change the Funding Methodology would sound much more convincing if its "effects" on creative processes and artistic quality in the performing arts were examined in more detail.

These are recommendations for Sevar Ivanov's possible future work in this research field and do not discourage my positive evaluation of the proposed dissertation.

8. Conclusion

Clearly expressed opinion - for or against the award of the PhD.

The foregoing opinion gives me reason to vote with conviction for the award of the degree of Ph.D. to Sevar Ivanov

22 May 2023.
Sofia

Signature: .....

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'S' followed by a cursive name, written over a dotted line.